UUTISET

Vain harvat viljelijät toivovat yhteispohjoismaista kruunua tai Saksan markkaa Suomen valuutaksi. **MAASEUDUN TULEVAISUUDEN TEETTÄMÄ KYSELY**

Kauppatase 3,6 miljardia euroa alijäämäinen

Suomeen tuotujen tavaroiden arvo oli viime vuonna 3,6 miljardia euroa suurempi kuin viennin arvo. Edellisen kerran kauppatase on ollut alijäämäinen vuonna 1990.

Tavaroiden vienti Suomesta kasvoi viime vuonna 8 prosenttia. Koko viennin arvo oli 56,6 miljardia euroa.

Samaan aikaan tuonti kasvoi 16 prosenttia ja sen arvo oli 60,2 miljardia euroa.

Kauppatase oli siis 3,6 miljardia alijäämäinen. Näin suuri se oli viimeksi öljykriisin aikaan 1970-luvulla.

Alijäämä ei kuitenkaan tullut yllätyksenä. Kauppatase on vähentynyt tasaisesti koko 2000-luvun ajan.

”Vuonna 2000 tase oli 12,6 miljardia ylijäämäinen. Siitä se on laskenut miljardin tai kaksi vuodessa. Viime vuonna ylijäämä oli enää puoli miljardia”, Tulliylitarkastaja **Matti Heiniemi** sanoo.

Viime vuodesta tase laski poikkeuksellisen paljon, noin neljä miljardia. Osasyy on, että viime vuonna ei valmistettu yhtään risteilijäalusta. Niistä tulee tilastoihin noin miljardin merkintä per alus.

Suuruus yllätti

Alijäämää ennakoitiin, mutta sen suuruus oli yllätys. Muutos syveni nopeasti kesän jälkeen, arvioi Suomen Yrittäjien ekonomisti **Petri Malinen**.

Malisen mielestä alijäämä johtuu suhdanteista ja se kuitataan, jos euron kriisi hellittää ja vienti alkaa vetää.

”Talouden rakennemuutos syö ylijäämää, eikä perinteistä miljardien ylijäämää enää tule. Mutta tällä hetkellä vienti on vähentynyt suhdannesyistä eikä pysyvästi.”

Kovin pitkään Suomi ei näin suurta alijäämää kestä.

”Talouden rakenne vaatii, että ylijäämää on tavoiteltava. Mutta on parempi, että edes tuonti on pysynyt, sillä se pitää jonkin aikaa taloutta pyörimässä.”

Hinnat nostavat tuonnin arvoa

Syitä kauppataseen romahdukseen viime vuonna löytyy öljyn hinnan noususta ja kotimaisen kysynnän vahvuudesta.

Tuonnin määrä ei ole kasvanut niinkään, mutta hintojen noustessa sen arvo on. Ihmisillä on varaa kuluttaa, mikä on pitänyt yllä tuontia.

Öljyn hinta näkyy myös viennissä.

”Suomen kemianteollisuuden viennin kasvu oli kokonaan hintojen nousua. Jalostusarvo ei ole noussut yhtään”, Heiniemi toteaa.

Puhelimet tehdään muualla

Yksi syy ylijäämän vähenemiseen 2000-luvulla löytyy puhelinteollisuudesta.

Suurimmillaan puhelinten vienti oli vuonna 2005. Silloin viennin arvo oli 9,8 miljardia ja tuonnin 3,6. Vuonna 2010 puhelinten vienti oli enää niukasti ylijäämäinen, vienti 2,8 ja tuonti 2,5 miljardia. Vuoden 2011 ennakkoarvio on, että tuonti on ohittanut viennin.

Puhelimien valmistuksen rakenne on muuttunut pysyvästi, eikä se muutu talouden kasvun tai taantumien mukaan.

Malisen mielestä vienti on normalisoitunut, sillä yksi toimiala ei enää ole ylikorostunut.

Metsäteollisuus on edelleen yksi suurimmista viejistä. Metsän tuotteet sinnittelivät viime vuonna hienoisessa kasvussa. Silti hintojen lasku on syönyt kannattavuutta ja ajanut tuotantoa ulkomaille.

Erona puhelimiin on, että paperin ja sahatavaran hinnat voivat nousta tulevaisuudessa. Tuotantoa ja raaka-ainetta on edelleen Suomessa.

Toinen suuri muutos on, että tuotanto vähenee ja palveluiden määrä lisääntyy.

”Kauppatase ei kerro koko totuutta, mutta antaa kuvan kehityksestä. Palvelut eivät tuota niin paljon ylijäämää, että se korvaisi tavaroiden alijäämän”, Heiniemi sanoo.

AIMO VAINIO

Viennin ja tuonnin arvo 2005–11

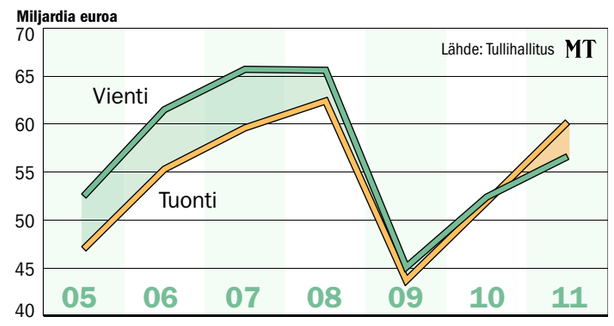

Tilojen kehitys-suuntia selvitetään

Suomen maatilojen ja niiden tuotantosuuntien kehitystä selvitetään laajassa kyselyssä, joka on juuri alkanut.

Tutkimuksen tilaajia ovat maa- ja metsätalousministeriö, MTK, Maaseudun Tulevaisuus ja maatalousalan yritykset.

Samanlaista kyselyä on tehty kahden vuoden välein, viimeksi 2010.

Suomen Gallup Elintarviketieto kysyy lähes 5 000 viljelijältä tuotanto- ja investointisuunnitelmia sekä viljelyn ja kotieläintuotannon jatkumista. Lisäksi Maatilojen kehitysnäkymät -kyselyssä tiedustellaan muusta yritystoiminnasta, yhteistyöstä ja luomutuotannon potentiaalista.

Ensimmäiset kysymyslomakkeet lähtivät tiloille tammikuun puolella, ja toinen erä on perillä tällä viikolla. Myös puhelinhaastattelut ovat alkaneet.

Kysely kertoo, minne ollaan menossa

Kyselyn avulla saadaan koko elinkeinolle tärkeitä tietoja siitä, mihin suuntiin eri tuotannon aloilla ollaan menossa, Elintarviketiedon toimitusjohtaja **Anne Kallinen** sanoo. ”Ilman tällaista laajaa kartoitusta tulevaisuus olisi paljon enemmän hämärän peitossa.”

Kallisen mukaan kyselyyn kannattaa vastata, vaikka tila olisi luopumassa esimerkiksi kotieläintuotannosta.

Vastauksia Elintarviketieto toivoo ensisijaisesti internetin kautta. Kirjeessä on sitä varten ohjeet ja tunnukset.

Jos ei vastaa netissä, Elintarviketiedon haastattelijat soittavat ja sopivat haastatteluajan 2–3 viikon kuluessa. Haastattelu sujuu nopeimmin, jos vastaaja on sitä ennen täyttänyt lomakkeen valmiiksi.

Kallinen toivoo muutenkin vastaajien miettivän vastauksia etukäteen. Hänen mukaansa mahdollinen epävarmuus ei ole vastaamisen este. Tarkoitus on, että jokainen vastaa juuri omalta osaltaan ”sen todennäköisimmän vaihtoehdon” mukaan.

Kyselyyn vastanneiden kesken arvotaan palkintoja.

MT on aika ajoin, viimeksi tammikuussa, teettänyt nopeita viljelijäbarometrejä, joissa on kysytty arvioita kannattavuuden kehityksestä lähiaikoina. Nyt tekeillä oleva Maatilojen kehitysnäkymät on niitä kymmenkertaisesti laajempi ja perusteellisempaa tietoa antava tutkimus.

HEIKKI VUORELA

Laaja tuotevalikoima tasaa kysyntävaihtelua

Laajan tuotevalikoiman hallinta on haastavaa, mutta se tasaa yksittäisen markkinan tai asiakkaan kysyntävaihtelujen vaikutuksia, kertoo metsäkonevalmistaja Kesla Oyj:n toimitusjohtaja **Jari Nevalainen**.

Huolimatta talouden epävarmuustekijöistä Keslalla odotetaan, että tuotteiden kysyntä säilyy tänä vuonna vähintään kohtuullisena.

Nevalaisen mukaan vuoden 2008 syksyn kaltaisen rajun suhdannemuutoksen toisinto ehti jo viime syksynä pelottaa.

”Mutta merkkejä sen toistumisesta ei ole tällä hetkellä ilmassa. Poliitikkojen toimet velkakriisien ratkaisemiseksi ovat vakauttaneet tilannetta ja herättäneet luottamusta. Pankit eivät ole sulkeneet rahoitushanoja.”

Rahoitus kuntoon

Työ- ja elinkeinoministeriö myönsi Keslalle kehittämisavustusta tammikuussa lähes 3,2 miljoonaa euroa. ”Se on sekä rahallisesti että henkisesti hieno juttu, että saimme valtiolta tukea toiminnan kehittämiseen”, sanoo Nevalainen.

Kesla 2015 -kehityshankkeen tavoitteena on tuotteiden ja toimintojen kokonaisvaltainen kehittäminen kasvun ja kansainvälisen kilpailukyvyn turvaamiseksi.

”Vaikka valtion tuki on hieno juttu, se on vain murto-osa koko rahoitustarpeesta lähes 16 miljoonan euron hankkeelle”, toteaa Nevalainen.

Hän uskoo, että rahoitus hankkeelle tulee järjestymään myös matalasuhdanteen aikana. ”Keslalla on vahva tase ja hyvä historia.”

Tilikauden 2011 päättäneen taseen loppusumma oli hieman yli 29 miljoonaa euroa. Liikevoittoa konserni teki lähes 2,9 miljoonaa euroa liikevaihdon ollessa noin 44 miljoonaa euroa.

Keslalla ja sen tytäryhtiöllä MFG Componentsilla on yhteensä 280 työntekijää Joensuussa, Kesälahdella, Ilomantsissa ja Tohmajärvellä. Tälle vuodelle on jo sovittu mahdollisia lomautuksia.

Tytäryhtiö Saksaan

Keslalla viennin osuus on yli puolet myynnistä. Vuoden 2011 merkittävin markkinointipäätös oli tytäryhtiön perustaminen Saksaan.

”Saksa on yksi Euroopan tärkeimpiä metsämaita ja yksi suurimmista markkinoista metsäkone- ja laitemyynnillä mitattuna. Kilpailu on tiukkaa, mutta haluamme olla siellä läsnä”, kertoo Nevalainen.

Pohjoismaiden ja Saksan lisäksi Keski- ja Itä-Eurooppa sekä Baltia ja Venäjä ovat yhä kiinnostavia markkina-alueita, jotka nähdään kasvualueina Keslalle.

SARI PENTTINEN

JAAKKO KILPIÄINEN

Kesla-konsernissa viennin osuus on yli puolet myynnistä. Juhani Kovalainen kokoaa nosturia.

OECD patistelee tuottavuustalkoisiin

Taloudellisen kehityksen järjestön OECD:n mielestä Suomen pitäisi lisätä tuottavuutta varsinkin palvelualoilla.

”1990-luvun laman jälkeen tuottavuus kasvoi vauhdilla pitkälti tietotekniikkasektorin vetämänä, mutta sen jälkeen Suomi on jäänyt kilpailijamaista jälkeen”, Suomea koskeneen arvion esitellyt **Henrik Braconier** OECD:stä sanoo.

Tuottavuus on Suomessa heikkoa erityisesti palvelualoilla ja julkisella sektorilla.

Vähittäiskaupassa tuottavuutta laskevat järjestön mielestä Suomen tiukka sääntely ja kaavoituspolitiikka. OECD:n mukaan hallituksen pyrkimys ohjata kauppakeskusrakentamista kaupunkien keskustoihin haittaa kilpailua ja vähentää siten alan tuottavuutta.

”Vähittäiskaupan merkitys taloudessa on yllättävän suuri. Jos kaupan tuottavuus olisi Suomessa kasvanut yhtä nopeasti kuin Ruotsissa, Suomen bruttokansantuote olisi nyt 6 prosenttia korkeampi”, Braconier kertoo esimerkkinä.

Muita keinoja työn tuottavuuden parantamiseksi olisivat raportin mukaan tutkimus- ja tuotekehitysrahoituksen tehokkaampi kohdentaminen aloittavien yritysten sijaan kasvuyrityksille sekä yliopistojen koon kasvattaminen.

Eläkeikää pitää nostaa

OECD:n mukaan Suomen taloustilanne on lyhyellä tähtäimellä kunnossa, mutta pitkällä tähtäimellä väestön ikääntyminen aiheuttaa isoja haasteita.

”Totuus on, että hallituksen suunnitelmat eivät ole riittävän kunnianhimoisia kestävyysvajeen kuromiseksi.”

Kasvu-uralla pysyminen edellyttää järjestön mukaan aktiivisen työvoimapolitiikan tehostamista ja aikaistamista, eläkeiän nostoa ja niin sanotun eläkeputken tukkimista. Myös julkisille menoille olisi säädettävä katto.

Asuntomarkkinoiden tilanne on järjestön mukaan Suomessa vahva, eikä kiinteistökuplasta ole merkkejä.

Paljon parannettavaa olisi sen sijaan terveydenhuollossa, jonka ongelmia ovat liiallinen hajautuneisuus, monesta paikasta tuleva rahoitus ja alueiden ja väestöryhmien välinen epätasaarvoisuus.

Suomalaisen terveydenhuoltojärjestelmän vahvuuksia ovat OECD:n mielestä edullisuus ja hyvät tulokset syöpähoidoissa. Naisten keskimääräinen elinikä on huippuluokkaa, miehillä taas erityisen alhainen.

NIKLAS HOLMBERG

MARKKU VUORIKARI

Viime vuonna tavaraa vietiin 56,6 miljardin euron arvosta.

Vienti kasvoi 8 prosenttia

Vienti kasvoi viime vuonna kahdeksan prosenttia vuodesta 2010. Kaikkiaan viennin arvo oli 56,6 miljardia euroa.

Vertailuvuosi 2010 oli huono, mutta tulliylitarkastaja **Matti Heiniemi** ei silti pidä tulosta ollenkaan surkeana.

”Jos verrataan huippuvuoteen 2008, jäljessä ollaan. Mutta 2000-luvun alussa vienti oli 46–52 miljardin välillä. Sen yläpuolella ollaan selvästi.”

2009 oli huonoin vuosi. Silloin vietiin 45 miljardin euron arvosta.

Kauppatase jäi viime vuonna 3,6 miljardia euroa tappiolle.

Tuotannon väheneminen Suomesta on vähentänyt vientiä, joten takavuosien miljardien kauppataseen ylijäämään ei Suomen Yrittäjien ekonomistin **Petri Malisen** mielestä enää ylletä.

Malisen mukaan pienet ja keskisuuret yritykset voisivat ottaa suuremman vastuun viennistä. Pienemmillä rahkeet kuitenkin loppuvat nopeasti, jos tukea ei ole.

”Odotamme paljon pk-yrityksien vienniltä. Mutta vaikka tuote olisi kuinka hyvä, niillä ei ole resursseja ensimmäiseen suureen harppaukseen. Siksi niitä pitäisi tukea enemmän”, Malinen sanoo.

AIMO VAINIO

Luomumyynti kasvoi reippaasti viime vuonna

Nielsenin Kuluttajapaneelin tietojen mukaan luomumyynnin arvo kasvoi viime vuonna 46 prosenttia. Luomutuotteiden osuus kaikkien ostojen arvosta nousi 1,2 prosentista 1,7 prosenttiin.

”Kasvuprosentti näyttää hyvältä. Olemme iloisia siitä, että yritykset ovat tarttuneet luomuun selkeästi aktiivisemmin”, Luomuliiton puheenjohtajan tehtäviä tällä hetkellä hoitava **Jukka Lassila** sanoo.

Hiutaleet ostetaan luomuna useammin kuin muut tuotteet. Luomuhiutaleiden osuus koko hiutalemyynnistä hipoo jo 10 prosenttia. Kananmunista luomua on 9 prosenttia.

Maitotuotteiden myynnin arvosta 2,1 prosenttia oli viime vuonna luomua. Edellisvuonna vastaava luku oli 1,4 prosenttia.

Tuoreen luomulihan osuus nousi 2,2 prosenttiin.

Luomukeskioluiden osuus nousi nollasta 0,6 prosenttiin.

Myös luomujäätelöt lähtivät viime vuoden nollasta ja nousivat 0,3 prosenttiin tuoteryhmästä.

Luomumarjapakasteiden osuus kolminkertaistui 0,9 prosenttiin marjapakastemyynnistä.

Tummien luomuleipien osuus kasvoi 4 prosenttiin, mutta vaaleiden luomuleipien osuus on vain 1,2 prosenttia.

”Monissa tuoteryhmissä kysyntää on enemmän kuin tarjontaa ja joissakin tuoteryhmissä ulkomaiset tuotteet valtaavat siksi markkinoita”, Lassila toteaa. Hän arvelee, että monessa tuoteryhmässä tämä on vain välivaihe, kun kotimaiset yritykset valmistautuvat tuomaan uusia tuotteita markkinoille.

MT

Euro kelpaa viljelijöille MT:n kyselyn mukaan

Valtaosa viljelijöistä haluaa pitää euron Suomen valuuttana, ilmenee Maaseudun Tulevaisuuden teettämästä kyselystä.

Eurossa pitäytymisen kannalla on 79 prosenttia viljelijöistä. Markkaa haikailee takaisin joka kahdeksas, 12 prosenttia.

Vain harvat toivovat yhteispohjoismaista kruunua tai Saksan markkaa Suomen valuutaksi.

Hyvin samanlainen tulos saatiin vuosi sitten koko Suomen väestölle suunnatussa MT:n kyselyssä.

Sen, kuten uuden viljelijäkyselynkin, toteutti Gallup Elintarviketieto.

Väyrynen ja euro sopii yhteen

Kysymys Suomen kannalta parhaasta valuutasta tuli esiin presidentinvaalien ehdokastenteissä. Keskustan **Paavo Väyrynen** otti asian esille, koska oli kuullut kannattajiltaan toiveita eurosta luopumisesta.

Väyrysen kannattajien joukossa euron kannatus olikin keskivertoa vähäisempää ainakin viljelijägallupin mukaan. Joka seitsemäs, 14 prosenttia, on markan kannalla. Enemmistö, 76 prosenttia, puoltaa kuitenkin eurossa pitäytymistä.

Mieluisin euro on kokoomuksen **Sauli Niinistöä** jo ensimmäisellä kierroksella kannattaneille. Viljelijägallupin mukaan heistä 87 prosenttia haluaa pitää euron. Markan kannalla on 9 prosenttia.

Toive eurosta luopumiseen on yleisin niiden viljelijöiden joukossa, jotka ennen vaalin ensimmäistä kierrosta kertoivat äänestävänsä perussuomalaisten **Timo Soinia**. Heistäkin tosin 64 prosenttia säilyttäisi euron. Sillä kannalla myös Soini itse oli vaalitenteissä.

Markan ottaisi takaisin 19 prosenttia Soinin viljelijä-äänestäjistä, ja Saksan markkaan siirtyisi 14 prosenttia.

Kyselyn toteutti Gallup Elintarviketieto loppiaisen jälkeisellä viikolla. Kyselyyn vastasi 555 viljelijää. Vastaukset on painotettu vastaamaan Manner-Suomen tilarakennetta.

HEIKKI VUORELA

Mikä valuutta?
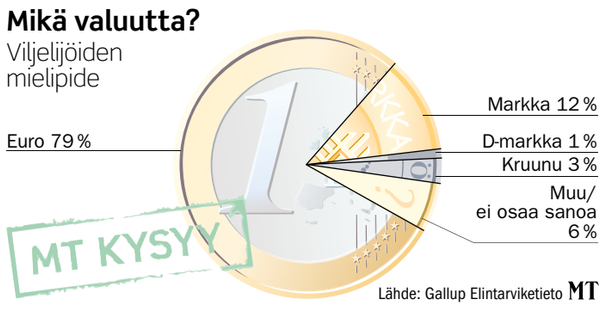
Viljelijöiden mielipide